

Bemærkninger til forslaget

Viben har traditionelt været det åbne lands karakterfugl. Tidligere kendte ethvert barn i landet viben, og den var en af de tidligste forårsbebudere, når den dukkede op i februar-marts. Og det er ikke mange årtier siden, at vibebæg kunne købes i enhver fiskehandel om foråret. Den tid er forbi.

Siden udviklingen af det industrialiserede og intensive landbrug efter anden verdenskrig er viben gået voldsomt tilbage i antal. Det er i dag en trist kendsgerning, at der er store områder af landet, hvor viben ikke længere yngler. Færre og færre i de yngre generationer kan derfor genkende viben med den lange fjertop eller har haft fornøjelsen af at opleve den halsbrækende sangflugt, som er vibens karakteristiske mærke af territoriet.

Størst er koncentrationen af viber i Vadehavsområdet, på Tipperne i Ringkøbing Fjord og i Vejlerne i den nordlige del af Limfjorden. Viben yngler i åbne landskaber med lav vegetation, såsom strandenge, overdrev og enge. Viben yngler også fåtalligt på marker, men her er ynglesuccesen nu så lav, at hvert par i gennemsnit får mindre end én unge på vingerne om året. Det betyder, at bestanden ikke kan opretholde sig selv og kun overlever i kraft af indvandring fra bedre yngleområder.

Den danske bestand af viber er gået voldsomt tilbage siden midten af 1900-tallet. Fra 1975 til 1995 forsvandt således mere end to ud af tre vibepar i Danmark. Den samme udvikling er set i mange andre europæiske lande, men ikke så markant som i Danmark. Hovedårsagerne er dræning, pesticider og en mere intensiv udnyttelse af græsarealer og marker kombineret med mindre arealer med vedvarende græs.

Viben deler af disse årsager skæbne med en række andre arter i landbrugslandet såsom hvid stork, sanglærke, agerhøne, kirkeugle, stor kobbersneppe, engsnarre, brushane og engryle. Omvendt er de arter, som har haft fremgang i Danmark de senere år, tilknyttet andre naturtyper såsom skov, hegn, krat, sump og lavvandede områder.

Formålet med forslaget er at sikre viben fremgang og en mere ligelig geografisk fordeling i landet og en

udbredelse uden for eksisterende reservater og fuglebeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) som raste- og ynglefugl.

Viben er ikke på listen over truede arter i Danmark (rødlisten), og den er heller ikke på listen over arter, der nyder særlig beskyttelse som følge af Danmarks internationale forpligtelser i forhold til EU's fuglebeskyttelsesdirektiv og habitatdirektiv (Natura 2000 direktiverne). Det åbne lands karakterfugl er derimod på listen over arter i stærk tilbagegang (gullisten), og dens generelle udbredelse i hverdagsnaturen uden for de prioriterede områder begrænses yderligere af den intensive landbrugsdrift. Der er behov for flere heller til viben, ikke mindst i de dele af landet, hvor den har ynglet tidligere, men ikke gør det i dag – eller kun i begrænset omfang. En sådan indsats vil også hjælpe det øvrige trængte plante- og dyreliv i landbrugslandet.

Landbrugets naturplaner på bedriftsniveau og miljøgodkendelse af landbrug kan være afgørende for, at hverdagsnaturen sikres uden for de prioriterede områder og dermed bidrage til naturoplevelser for alle. Der er behov for flere fugtige arealer med vedvarende græs og for naturpleje af arealer for at forhindre dem i at gro til.

En handlingsplan bør indeholde følgende elementer:

1. Naturgenopretningsprojekter

Udvalgte forslag til naturgenopretningsprojekter, der vil komme viben samt mange andre vade- og svømmefugle til gavn:

1. Søborg Sø (Etablering af sø, sump og ferske enge, Frederiksborg Amt)
2. Kedelsø-Langsø (Etablering af ferske våde enge og sump, Frederiksborg Amt)
3. Rørmose/Holmene (Hævning af vandstand på eng- og sumpområde, Vestsjællands Amt)
4. Broksø Enge (Etablering af lavvandede søer og våde enge, Vestsjællands Amt)
5. Avnede Strand langs Ryde Å (Naturretablering på nuværende brakarealer, Storstrøms Amt)